

Uitzicht op inzicht. Grote vragen in de wetenschap

B. Mols (red.)

Amsterdam (Boom) 2007

152 p., ISBN: 9789085063599, € 19,50

Net zoals de theologie heeft de filosofie haar claims op de werkelijkheid moeten bijstellen. Ging de filosofie lange tijd ook over kosmologie en fysica, deze domeinen zijn in belangrijke mate aan de filosofie ontfutseld. Het zijn nu zelfstandige natuurwetenschappelijke disciplines.

De moderne natuurwetenschap bewandelde heel globaal het volgende historische pad. Eerst domineerde de theologie en daarbij vervulde de filosofie een dienende rol.

Vanaf de 16de eeuw echter moest de theologie langzaam maar zeker haar rol van meest fundamentele wetenschap aan de filosofie afstaan. De filosofie op haar beurt werd in de 19de en 20ste eeuw van de troon gestoten door de natuurwetenschappen.

De afbakening tussen filosofie, ethiek en natuurwetenschap lijkt definitief, maar toch vindt er interessant grensverkeer tussen deze domeinen plaats. Aan een kant kunnen filosofen en ethici vragen stellen omtrent de oriëntatie van de exacte wetenschappen en aan de andere kunnen ze hun eigen perspectief op de werkelijkheid verbreden.

De deels (on)opgeloste natuurwetenschappelijke vragen die *Uitzicht op Inzicht* aan de orde stelt zijn nog altijd van belang, zowel voor filosofen als ethici. Enkele voorbeelden uit het boek: Zijn we alleen in het heelal? Waarom worden we ouder? Wat is tijd?

Om met de filosofie te beginnen. Zou blijken dat we onze kosmos delen met andere even intelligente soorten dan heeft dat enorme consequenties voor ons begrip van mens-zijn. Het betekent een nieuwe oriëntatie op de uniciteit van de mens. Ook voor de ethiek kunnen natuurwetenschappelijke problemen nieuwe vragen oproepen. Stel dat het verouderingsproces sterk kan worden afgeremd, welke gevolgen heeft dat dan? Hoe moet een levensplan eruit zien? Kan de mens bijvoorbeeld een 100 jaar durend huwelijk volhouden?

Het interessante *Uitzicht op Inzicht* beperkt zich dus tot natuurwetenschappelijke vragen, maar filosoof en ethicus kunnen er hun licht opsteken. Het boek is rijk geïllustreerd met schema's en afbeeldingen en ieder artikel besluit met meerdere Internetlinks. *Uitzicht op Inzicht* werd geïnspireerd door de 125ste verjaardag van het tijdschrift *Science*. (FH)